

!דפדפא פאם

וּשְׁנַנְתֶּם לְבָנֵיכֶם וּדְבַרְתֶּם בֵּם בְּשִׁבְתְּכֶם בְּבֵיתְכֶם וּבְלֶכְתְּכֶם בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּכֶם וּבְקוּמְכֶם:

פרשת השבוע למשפחה • ז' חשוון תשס"ח • 19 אוקטובר 2007

מושג השבוע: גוי

בְּרָכָה" (בראשית י"ב ב'). מכאן שהגוי הראשון במהלך ההיסטוריה, כך מעיד התנ"ך, הוא אינו אלא... אברהם אבינו בכבודו ובעצמו! עובדה כה פשוטה, שכתובה בתנ"ך שחור על גבי לבן, אינה מפסיקה להפליא אותי. היא מהווה מעין הוכחה מתמדת שהזהות הישראלית נותנת הזדמנות נדירה לנער את האבק מעל היחס שלנו לתנ"ך, ולפתוח אותו על מנת להפיק ממנו הבנות רלוונטיות לזמננו.

בן ארצא

במרוצת הזמן ובעקבות מעשי הרדיפות וההשמדות שליוו את העם היהודי לאורך קיומו, הפכה המילה 'גוי' למילת גנאי. יהודי נהיה לשם נרדף לאדם בעל תכונות אנושיות, זה שכונה 'מענטש' ביידיש. אלא שעיון בטקסט הפרשה מלמד אותנו שאין זה אלא עיוות שנכנס ללקסיקון היהודי. אבי היהודים, אברהם, מתברך מיד עם תחילת הפרשה באלו המילים: "וְאֶעֱשֶׂה, לְגוֹי גָדוֹל, וְאֶבְרָכָה, וְאֶגְדֹּלָה שְׁמִי; וְהָיָה,

פרשת לך-לך (בראשית י"ב, א' עד י"ז, כ"ז)



התורה אינה מספרת לנו איך מרגישה שרי אשת אברם בארמון המלך? מה עשתה שם?? האם התגעגעה לבעלה-נסו לדמיין את תחושותיה... ה' מעניש את פרעה בנגעים ובמחלות, ופרעה מבין שהעונשים הם בגלל שרי. פרעה קורא לאברם וכועס אליו שלא אמר לו כי הם בעל ואישה. פרעה מגרש את אברם ממצרים.

3. בדרכם חזרה ממצרים לארץ כנען נפרדו אברם ולוט אחיינו זה מזה כיוון שלכל אחד מהם היה רכוש רב-אנשים, וחיות רבות-ולא היה מספיק מקום לשתי המחנות יחד בחבל ארץ קטן. רועי הצאן של אברם ולוט התחילו לריב בניהם על שטחיי המרעה של הצאן ואברם מבקש מלוט: "אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו" (בראשית י"ג/ח').

כל הארץ פרושה לפנינו, למה להצטופף? לאן שתבחר ללכת אני אלך לכיוון ההפוך. לוט בוחר ללכת לכיוון נהר הירדן בגלל המים הרבים בחבל ארץ זה.

* **חלבה:** פאם אברם פייגא מאכנימ אפיסד מביאמא ומושלחמא וואסא ארץ חדשה ארמי, בא לא שפי צווא אברם? מה אדלמא פריגיל/חלבה אברם?

2. די מהר לאחר שהגיע אברם לארץ, הוא נאלץ לרדת למצרים מפני הרעב השורר בכנען. שהגיעו שרי ואברם למצרים, הזהיר אברם את אשתו היפה "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" (בראשית י"ב/י"א) ובוודאי המצרים יהרגו אותי ויקחו אותך לבית המלך להיות לו לאישה, לכן אמרי שאת אחותי ולא אישתי, וכך אנצל ממות. ואכן המצרים לוקחים את שרי היפה ומביאים אותה לבית המלך פרעה שחשב שהיא אחות אברם. התורה מספרת לנו שכיוון שהמצרים חשבו שאברם הוא אחיה של שרה הם פינקו אותו במתנות טובות.

4. השנים עוברות ופורצת מלחמה בין מלכי ארם ונהרים למלכי כנען, מקום מושבו של האחיין לוט. לוט וכל רכושו נלקחים בשבי על-ידי מלכיי האוייב. הדבר

* **חלבה:** פאם אברם פייגא מאכנימ אפיסד מביאמא ומושלחמא וואסא ארץ חדשה ארמי, בא לא שפי צווא אברם? מה אדלמא פריגיל/חלבה אברם?

די מהר לאחר שהגיע אברם לארץ, הוא נאלץ לרדת למצרים מפני הרעב השורר בכנען.

2. שהגיעו שרי ואברם למצרים, הזהיר אברם את אשתו היפה "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" (בראשית י"ב/י"א) ובוודאי המצרים יהרגו אותי ויקחו אותך לבית המלך להיות לו לאישה, לכן אמרי שאת אחותי ולא אישתי, וכך אנצל ממות. ואכן המצרים לוקחים את שרי היפה ומביאים אותה לבית המלך פרעה שחשב שהיא אחות אברם. התורה מספרת לנו שכיוון שהמצרים חשבו שאברם הוא אחיה של שרה הם פינקו אותו במתנות טובות.

* **חלבה:** פאם אדלמא אברם ידל שפאמא פלסקר אדלמא שרפ פאא יכא במאמא רבא? פאם מאר אדלמא פל-מאמא אדלמא פל פחיים שפי?

בסוף ההבטחות של ה' לאברהם ה' מצווה עליו לשמור על הברית שבין ה' לצאצאי אברהם על-ידי קיום מילת הבנים בגיל שמונה ימים. זוהי מצוות ברית המילה שאנו מצווים בה עד היום.

ובסוף הפרשה אברהם מל את בנו ישמעאל, את כל אנשיו ונימול בעצמו.

אני רוצה לחזור לסיפור הפרידה של אברהם מלוט, שבו אברם מבקש לשמור על יחסים טובים עם בן משפחתו ולמנוע מריבה. אני לא חושבת שהפתרון לכל מריבה הוא להיפרד איש מחברו או מאחיו, אבל אני רוצה ללמוד שהלקח מהסיפור הזה שאנחנו צריכים לנסות למנוע כל מריבה אפשרית. במקום לעסוק בשאלה מי הכי צודק, ולמי הכי מגיע, אנחנו צריכים לחשוב איך לסיים את המריבה באופן הטוב ביותר, ששני הצדדים יצאו מרווחים עד כדי כך, שכאשר אחד מאתנו יהיה בצרה יבוא אחיו או חברו ויציל אותו. כמו שאברהם הציל את לוט שנפל בשבי אחריי הפרידה. מי יתן ונהיה תמיד ערבים זה לזה למרות השוני בין זה ובין זה.

אמן ושבת שלום.

יחזקאל

אם לתלמידים בגן קשת, ביי"ס בן גוריון

נודע לאברם ויחד עם בני-בריתו יוצא אברם להצלת אחיינו לוט. בזכות העזרה מחבריו מצליח אברם להציל את לוט ואת כל רכושו ולהשיבם מן השבי. טוב שיש חברים טובים...

5. לאחר מכן כורת ה' עם אברם את ברית בין הברית: בברית הזאת מבטיח אלוהים לאברם את הארץ, מנהר מצרים עד נהר פרת. אברם פונה לה' "הן לי לא נתתה זרע" (בראשית טו/ג'), אתה מבטיח לי הרבה שכר אבל מי ירש אותי אחרי שאמות, רק המשרת שלי? והי מבטיח לאברם שהיורש שלו יהיה בנו שלו, דם מדמו. ה' מוציא את אברם החוצה ומבטיח לו שהצאצאים שלו יהיו רבים כמו כוכבי השמיים. אברם ממשיך להאמין בה'. ה' מצווה את אברם לערוך טקס מיוחד, ואז מרדים אותו ובשנתו של אברם הוא מגלה לו מה יקרה בעתיד לילדים של הילדים שלו (הצאצאים)-ירידת מצרים וחזרה לארץ כנען- ושוב מבטיח שהארץ תהיה של צאצאיו.
6. שָׁרִי, למרבה הצער, לא מצליחה ללדת, ומבקשת מִשְׁפָּחָתָהּ, הָגָר, ללדת בן לאברם. אברם מסכים לרעיון של שרי. הגר הרה לאברם.

* מוֹלָד מִצִּילָה שְׂרִי לְהַלְמָה לֹא אֶפְסָן אֶלֶּמָּא לֹא הָיָה לֹא אֶבְרָם?
 * הָאֵם אֶלֶמָּא לֹא שְׂרִי בִּהּ לֹא מִפְּאֻמָּה לֹא אֶבְרָם?
 * אִיךְ אֶבְרָם מְרַגֵּשׁ שֶׁרִי בְּמִלָּךְ הַכִּיּוֹן לֹא הָיָה?
 * הָאֵם קִרָּה אֶבְרָם לְפָנֶיךָ פִּסְכָּמָה אֶלֶּמָּא לֹא מִשְׁלָה לְחֵלֶם
 אֶבְרָם אֶלֶּמָּא כִּי הִלְמָה צִלָּה אֶל חִרְטָה?

שרי מקנאה בהגר ומרגישה שהגר מזלזלת בה מאז שהיא בהריון מאברם. היא משתפת את אברם בתחושותיה והוא אומר לה שתעשה את מה שהיא חושבת לנכון. שרי מענה את הגר והגר בורחת מפניה. מלאך ה' פוגש אותה במדבר ומצווה עליה לחזור לבית שרי ואברם, למרות היחס הרע של שרי כלפיה, ומבטיח לה שיוולד לה בן שובב ושמו ישמעאל ויהיו לה צאצאים רבים ממנו. הגר חוזרת לבית אברם ויולדת את ישמעאל.

7. אברם ממשיך להזדקן, וכשישמעאל בן 13 ה' שוב מבטיח לו לקיים את הבטחתו להרבה צאצאים ולרשת את כל הארץ. בנוסף משנה ה' את שמו מאברם לאברהם בזכות האמונה הגדולה בה' שיש לאברהם ובגלל הצאצאים הרבים שיהיו לו. בהמשך הפרשה ה' מעניק גם לשרי את האות ה' ומברך אותה בבן זכר. אברהם שכנראה כבר לא כל-כך מאמין להבטחה, פורץ בצחוק "הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעים שנה תלד" (בראשית י"ז/יח). אברהם שואל את ה' האם הכוונה שישמעאל יהיה הבן היורש? וה' מבטיח לו שיוולד לו בן משרה ושמו יקרא יצחק והוא יהיה היורש של אברהם וממנו יצאו צאצאים רבים. ה' גם מבטיח שהוא ידאג גם שישמעאל יזכה לצאצאים רבים.

* מִלְּחִינָן אֶלֶמָּא מוֹלָד ה' מִפְּאֻמָּה כֹּא-כֹךְ אֵם קִיָּם הַפִּטְחָה
 אֶבְרָם? הָאֵם מִבְּטִיחַ אֶל שֹׁמֵר וְשֹׁמֵר אֶבְרָם הָאֵם וְשֹׁמֵר
 בִּינְיָמִין? הָאֵם ה' רֹצֵה אֶבְרָם אֶל פִּאֻמָּה לֹא אֶבְרָם?
 הָאֵם קִרָּה אֶבְרָם לְפָנֶיךָ אֶלֶמָּא אֶבְרָם לֹא שֹׁמֵר הַפִּטְחָה
 אֶבְרָם לֹא שֹׁמֵר אֶבְרָם קִלְשׁ אֶלֶמָּא לֹא שֹׁמֵר אֶלֶמָּא לֹא שֹׁמֵר
 הַפִּטְחָה כִּלְחִיכָה? הָאֵם חִלְשָׁה אֶלֶמָּא לֹא קִיָּוִן אֶל
 הַפִּטְחָה אֶל שֹׁמֵר אֶבְרָם אֶבְרָם כֹּא הַפִּטְחָה?
 הָאֵם אֶלֶמָּא נִסָּא אֶלֶמָּא מִשְׁלָה בֶּכֶךְ שֶׁנֶּאֱלָמָה אֶבְרָם
 הַפִּטְחָה? הָאֵם אֶלֶמָּא?

קהילת גשר ומוסדות קשת
 בשיתוף מתנ"ס מזכרת בתיה
 מזמינה
 פורום חושבים חולמים



מפגש עם השר לשעבר והוגה הדעות

יאיר צבן
 בנושא זהות יהודית חילונית

יום חמישי 25/10/07 21:00 במתנ"ס

לבירורים במייל: orchu@netvision.net.il



בפעם הקודמת שכתבתי ליוזבתר בסי' התייחסתי לחשיבות הקהילה וההתחברות אל הכלל. הפעם מוביל אותי אברהם אבינו להרהר בחשיבות הגדולה בהתכנסות האישית העצמית. ומכיוון שזו ההתכנסות האישית שלי שאני משתפת אתכם בה, אעשה זאת בדרך של ניתוח טקסט ואף אתלה לי באילנות גבוהים, בהנאה מרובה.

לך
מארצ
וממולדתך
ומבית אביך
אל הארץ אשר אראך.

לך - קומי וזווי, שני מקום. אל תתאבני, אל תעמדי במקום, צעדי קדימה, פעלי.

לך - למענך, לטובתך, עבורך, כדי שיתחולל שינוי מהותי בחיך, בהווייתך. פעלי קודם כל בשביל עצמך. היי עצמאית כדי לשפר את תחושתך בעולם, כדי להעשיר את עצמך, כדי להגשים את מאוויך.

לך לך מארצ - שני את נקודת המוצא שלך, צאי מקרקע ההרגל השחוקה שלך, מהמקום שכבר קיבל את צורת ישבנך, מהנחות היסוד השגורות עליהן השתתת עד כה את מחשבותיך, רעיונותיך, החלטותיך. עקרי מהמקום הגיאוגרפי הטבעי והנוח, שכחי ולו לרגע את נוף המולדת ואל תהיי תבנית המישורים המוכרים או הפינות הנסתרות אותן את מכירה ככף ידך. נדדי ברוחך לארצות רחוקות, אל נופים אחרים, אל זמנים אחרים.

וממולדתך - עזבי (בראשך) את המקום התרבותי והמנטאלי לו את קוראת 'בית', צאי מה'שכונה', מה'עירסה'. פני לדרך אחרת מרעיך ואוהביך. בקרי, געי במחוזות שילדיהם אינם דוברים את שפתך, שמושי החיים שלהם אולי אפילו אינם קיימים בשפת המולדת שלך.

ומבית אביך - אל תחששי לנטוש כללים שהוטבעו בך כמוסכמות בבית הוריך, נסי לשכוח את כובד הציפיות שהוריך הטילו על כתפיך מאז ומתמיד, התנערי מהלחץ החברתי מסביבך. השינוי בך היום יהפוך את גורלם של בני הדורות הבאים אחריך לנצח נצחים, שברי את השרשרת. אל תיכנעי לחולשות ולפחדים שהורישו לך אבותיך ואימותיך, בקעי אותם ובקעי מתוכם.

אל הארץ אשר אראך - פתחי בתוכך דלת למקום שאינך מכירה כלל, לעבר טריטוריה נסתרת, בלתי נודעת לך לחלוטין. התחדשי בנפשך, בתוך תוכך. כאשר החיים יזמנו לך ניסיונות התמסרי לכוח השינוי, היעצרי לו. עברי למרחב בלתי נודע והיי "האיש הניצב מעבר מזה וכל העולם כולו מן העבר האחר", כדברי רבי יהודה. כלומר, היי עבריה. זו מהותו של עברי. אל תחששי מהשונות, מלהיות ייחודית בדרכך. רש"ר הירש סבור היה שהאדם תמיד צריך לחתור אל האמת שלו, לשאול את עצמו האם הוא מתנהג באמת כפי שהוא רוצה. והוא אומר לי: העמיקי בעצמך יותר ויותר, המשיכי לחתור לנקודה האמיתית שבך, ללא מסכים וללא מחיצות. וכל זה למה? לפי בעל הישפת אמת: אל לו לאדם לשקוט על שמריו ולהסתפק בהישגיו הרוחניים. עליו לקבוע לו יעדים חדשים וגבוהים יותר, להתמיד במסע כלפי מעלה. זכרי, הוא פוסק, עצירה משמעה תחילתה של נפילה רוחנית.

אילן אסולסידו

אם לתלמיד בכיתה א' קשת, בייס בן גוריון

מלניניא אדלר יאגל לך קהילת "על"ר
פאמלסל אדלר וואלדא אדל מוסדל פחילן "קל"ר?
פאקלל אילי:
052-6040404
לך כולל אלל:
www.gesher-mazkeret-batya.org.il

אילו היתה צדקת ראו כמה שנים שלא נתעברה, ואני בלילה אחד נתעברתי". ואברם שותק ואינו חרד לכבוד אשתו. שרי אינה מוכנה לספוג את הזלזול הזה, גם אם היא עקרה ואינה יכולה למלא את היעוד האלוהי. היא פונה בקריאה נרגשת לאברם - "חמסי עליך! ישפוט ה' ביני ובינך". גוזלים את כבודי, רומסים את מעמדי ואתה עומד מנגד ואינך פוצה פה! עליך ללחום את מלחמתי.

אברם פסיבי ומתקשה לעשות מעשה בעצמו. הוא משאיר את הפעולה לשרי: "הנה שפחתך בידך, עשי לה הטוב בעיניך". שרי 'מענה' את הגר - מעמידה אותה במקומה ומחזירה אותה להיות שוב במעמד של שפחה. הגר, שהיתה כבר באיגרא רמא, נזרקת לבירא עמיקתא. היא אינה עומדת בזה ובורחת מבית שרי.

הגר חוזרת מבריחתה וישמעאל נולד, אך הוא אינו 'בנה' של שרי. רחל ולאה נתנו גם הן את שפחותיהן ליעקב על מנת שתלדנה לו בנים, אך כאשר נולדו הבנים לשפחותיהן הן אלה שקראו להם בשם - דבר המסמל בעלות על התינוקות.

המהפך של שרה



אחד הסיפורים המעניינים בפרשתנו הינו סיפור הענקת הגר לאברם כפילגש על ידי שרי אשתו.

אברם ושרי נמצאים בארץ כנען מזה עשר שנים, שרי כבר בת 75 ואברם בן 85. בכאבה, מבינה שרי שהיא לא תוכל ללדת לאברם את הבן היורש עליו הוא חולם ומתנבא. היא מציעה לו לקחת את הגר שפחתה לפילגש על מנת שתשמש מעין אם פונדקאית, ובנה שייוולד לה יגדל על ברכי שרי ויהיה לה כבן. הדבר היה מקובל באותה עת (בערך 1800 לפני הספירה), כפי שעולה מקובץ חוקי חמורבי שהיו בתוקף באותה תקופה. על פי החוקים הללו, השפחה שעלתה לדרגת פילגש אינה משועבדת עוד, אך עליה להיזהר בכבוד גבירתה שכן אחרת עלולה זו להחזירה למעמדה הקודם. הגר הרה לאברם ומתחילה לזלזל בגבירתה שרי. מדרש רבה מביא שהגר היתה אומרת לנשים שהיו מכרכרות סביבה: "שרי גבירתי - אין תוכה כברה, נראית צדקת ואינה צדקת,

אך הקב"ה, שלכל אורך ספר בראשית מאזין לכאבן של אותן נשים עקרות, אומר לאברם - לא! "אבל שרה אשתך יולדת לך בן". הבן שעליו אתה מתנבא שיהיה ממשיך דרכך אינו ישמעאל כי אם בנך שייולד לך משרה. כדי לסמל את השינוי במהותה של שרי מאשה טראגית, מושפלת ומובסת לאם האומה היהודית הקב"ה משנה את שמה של שרי לשרה. שינוי השם מסמל את שינוי הגורל והייעוד שתעבור שרה. היא תהיה לאם וחייה יקבלו סופסוף תפנית חיובית.

כשישמעאל נולד, שרי אינה שם כלל. זהו בנם של הגר ואברם והוא קורא לו בשם. תוכניתה של שרה נכשלת כישלון חרוץ, ושרי הולכת מדחי אל דחי.

השניים חולפות ונראה כי אברם מסתפק בבנו שנולד לו מהגר, עד כדי כך שכשהקב"ה שוב מבטיח לאברם שייולד לו זרע נוסף אומר אברם לה: "לו ישמעאל יחיה לפניך" - כלומר, אני בעצם כבר התייאשתי משרי, ואני שם את יהבי על בני ישמעאל כממשיך דרכי.

יפה תיאור את המתח בין אברם לשרי המשורר איציק מאנגר
בשיר "אברהם ושרה":

אבריימל מתי יהיה לנו בן? הן אנו זוג בא בימים כל אשה בגילי הרתה לפחות שמונה עשרה פעמים אברהם מחייך ושותק, מוצץ מקטרתו בכל פה בטחון, זוגתי, ברצות אלוהים אפילו מטאטא יורה

אבריימל, כל לילה שומעת אני בשרי מתייפח מרה
הגר אינה אלא רק אמתך, אני אשתך הכשרה

אורח פירוש

אב לתלמידים בגן ובכיתה א' קשת, בי"ס בן גוריון

	ר				
ו	ע	ק	ח	ע	ח
ו	ע	הפינה השמאלית			
	ו				

אלפים ואלפים

הפינה השבועית

י"ולא יקרא את שמך אברם, והיה שמך אברהם..." (בראשית י"ז, ה')

אברהם הפך לאברהם י"י גספם פאל יי באמזל פלם. פאסיפא גמ אגם יי באמזל פמילם פמאגדלמ מנד ימין אקבא מילם חדשל פמאגדלמ מנד שלמא. אגלמ פמאמא אפמא אג פמאגדלמ פמאגדלמ.

!អានវិវាទ

יהודה ונחל צלצור

_____, חס מאד

_____ מקסים, נהדר, נפלא

_____ההיפך מלאט

זורמים בו מים בדרך אל הים

זוהרת ורוקדת בראש הנר _____

בן דודו של אברהם ל ו ט

בגדים של חיילים

לא טעים, כטעם תרופה _____

_____ מדליקים אותו בערב שבת או בעוגת יומולדת _____

פורצת ונשפכת מהר געש

